

A Sukka 35
Intro
Today we will learn בע"ה of דף לה of מס' סוכה
Some of the topics we will learn about include the following:

The identity of the אתרוג

Why ערלה is forbidden for an אתרוג?

Can מעשר שני be used for מצות?

A

The identity of the אתרוג

Can מעשר שני be used for מצות?

B Using תרומה and דמאי for an אתרוג
Which blemishes disqualify an אתרוג?

B

Using תרומה and דמאי for an אתרוג

Which blemishes disqualify an אתרוג?

C Some of the key terms and concepts we will learn about include:

חלה - A portion of every dough must be separated and given to a כהן if the volume of dough was at least 43.2 eggs worth.

טמא הכשר טומאה - Making something susceptible to becoming טמא. Foods are not susceptible to טומאה unless they become wet from water or one of the other seven specific liquids.

חוטם - According to רש"י, the nose of the אתרוג is the broad section of the אתרוג where it begins to slope inward towards its top.

C

חלה

הכשר טומאה

חוטם

1 So let's review...

The ת"ר פרי עץ הדר begins with a ברייתא that identifies the אתרוג. The description הדר פרי עץ הדר, indicates a fruit - שטעם עצו ופריו שוה. The taste of its wood and its fruit are the same, and this must be the אתרוג. The ת"ר points out that it cannot be referring to פלפלין - peppercorns, which are also שטעם עצו ופריו שוה, because doing the מצוה with pepper would be impossible. One peppercorn, taking it would not be noticeable, because it's so small. And taking more than one is not what the Torah prescribes; פרי אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה פירות

1

פרי עץ הדר

פרי אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלושה פירות

One peppercorn

2 or more peppercorns

פלפלין are also

2 The ת"ר continues with רבי saying that הדר can be pronounced as הדיר, which means a corral, and we compare this fruit to a corral.

מה דיר זה עד שבאין קטנים עדיין גדולים קיימים הכי נמי עד שבאין קטנים עדיין גדולים קיימים Just like in the corral the larger animals are still there when the small ones arrive, the Posuk refers to a fruit in which the large ones are still on the tree when the small ones start to grow. Rashi explains that this refers to crops from different years, because Esrogim stay on the tree for several years. The larger fruits, in their second year of growth are still there when the small fruits, in their first year are just beginning to grow.

הדר, beautiful, pronounce it HaDor - that lives - שדר, it lives on its tree from year to year, and that must be an אתרוג tree. As Rashi explained, the Esrog grows several years.

The ת"ר concludes with בן עזאי who says instead of pronouncing it as הדר - pronounce it אידור, which means water in Greek. The tree that grows from many sources of water is the אתרוג tree.

2

פרי עץ הדר

בן עזאי	ר' אבהו	רבי
אידור	הדר	הדיר
Water	That Lives	Corral
The tree that grows from many sources of water	לכי באינו נאני לאני	מה די צב עד לבאין קטנים צדיין גדולים קיימים כפי נמי עד לבאין קטנים צדיין גדולים קיימים

3 The ת"ר continues to explain the משנה.

אתרוג הגזול והיבש פסול The possuk says: ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר A stolen אתרוג is פסול on the first day of Sukkos, because it is not yours - it is not yours. And on subsequent days it is posul because of מצוה הבאה בעבירה. הדר is Posul because it is not יבש.

3

אתרוג הגזול והיבש פסול

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר

because it is not "הדר"

because it is not "לכם"

מצוה הבאה בעבירה

4 של אשרה ושל עיר הנדחת פסול
 One from an אשרה tree or an עיר הנדחת is פסול, because
 כיון דלשרפה קאי
 כתותי מיכתת שיעוריה
 That which is meant to be burned is Halachically considered as
 if it is burnt. Therefore, the measurement of this Esrog is
 considered pulverized, and it no longer has the required שיעור.

4 של אשרה ושל עיר הנדחת פסול
 כיון דלשרפה קאי
 כתותי מיכתת שיעוריה

5 של ערלה פסול
 של תרומה טמאה פסול
 An Esrog that is ערלה, or from תרומה that is Tamei, is פסול -
 מאי טעמא - why is an Esrog of ערלה Posul?
 ר' אסי says;
 לפי שאין בה היתר אכילה
 Rashi explains;
 ורחמנא אמר לכם
 הראוי לכם בכל דרכי הנאתו
 - הראוי לכם בכל דרכי הנאתו
 means it should be yours to use in any way you want - and
 since this Esrog of ערלה may not be eaten, it is not לכם.
 ר' אסי says;
 לפי שאין בה דין ממונ
 Rashi explains;
 שאינו שוה פרוטה דאיסורי הנאה הוא
 הלכך לאו שלכם הוא
 This Esrog has no monetary value since it's forbidden to benefit
 from it - therefore, it is not לכם.

5 של ערלה פסול
 של תרומה טמאה פסול
 מאי טעמא

ר' אסי	ר' חייא בר אבין
לפי שאין בה	לפי שאין בה
דין ממונ	היתר אכילה
שאינו שוה פרוטה	ורחמנא אמר לכם
דאיסורי הנאה הוא	הראוי לכם
הלכך לאו שלכם הוא	בכל דרכי הנאתו

6 The גמרא explains:
 ערלה has both disqualifications - it has
 NO היתר אכילה - And NO דין ממונ.
 However, there are other איסורים that have only one of them. For
 example -
 תרומה טמאה -
 Has NO היתר אכילה, but does have דין ממונ, because מסיקה תחת
 הרי מסיקה תחת - it may be used to make a fire.
 If so it would seem that according to ר' אסי it should be a Kosher
 Esrog. However, the Mishnah clearly states - של תרומה טמאה -
 פסול!

6 The גמרא explains

תרומה טמאה		ערלה	
YES	NO	NO	NO
דין ממונ	היתר אכילה	דין ממונ	היתר אכילה

כיון דמסיקה תחת תבשילין
 If so - according to Rav Asi תרומה טמאה should be a Kosher Esrog

7 Therefore, the Gemara concludes that all agree that in order to be considered **נכנס** it must have **היתר אכילה**. The Machlokes is whether it must also have **ממון**.
 For example, **מעשר שני** which according to **ר' מאיר** is **ממון גבוה** - in other words it does not have a **דין ממון** - but yet has a **היתר אכילה** as it needs to be eaten in Yerushalayim.
 Therefore according to **ר' חייא בר אבין** an Esrog from **שני** is Kosher - since all we need is for it to have a **היתר אכילה**, but according to **ר' אסי** the Esrog is NOT Kosher since he requires it to also have a **דין ממון**.
 =====

7

ר' אסי
Esrog must have
היתר אכילה

ר' חייא בר אבין
Esrog must have
היתר אכילה

דין ממון ?

מעשר שני
ממון גבוה ר' מאיר is according to
HAS NO דין ממון
it does not belong to him.
BUT HAS היתר אכילה

ר' אסי
לפי שאין בה
דין ממון
the Esrog is
NOT KOSHER

ר' חייא בר אבין
לפי שיש בה
היתר אכילה
the Esrog is
KOSHER

8 The Gemara next cites the entire statement of **ר' אסי**, that three Mitzvos cannot be done with - or do not apply to - **מעשר שני**, according to **ר' מאיר**, because **דין ממון** אין בה.
 -1- אתרוג -
 One cannot fulfill the Mitzvah of **מינים** with an Esrog of **מעשר שני**.
 -2- מצה -
 One cannot fulfill the Mitzvah of **אכילת מצה** with Matzoh of **מעשר שני**.
 -3- חלה -
 One is not obligated in **הפרשת חלה** - separating Challah, from dough of **מעשר שני**.

8

ר' אסי
According to Rebbe Meir
One cannot fulfill the Mitzvah of...

אתרוג
לא תעשה שני

מצה
לא תעשה שני

חלה
לא תעשה שני

אין בה דין ממון ...because

9 The Gemara explains:
 Regarding **אתרוג** it says **ולקחתם לכם** - it must be yours.
 Regarding **חלה** it says **ראשית עריסותיכם** - it must be your dough.
 Regarding **מצה** - although it does not say **מצתכם**, your Matzoh - but we learn a **גזירה שוה** where it says **לחם עוני** - from **חלה**, where it says **מלחם הארץ** - **והיה באכלכם מלחם הארץ** - that it must be your Matzoh.
 =====

9

אתרוג
ולקחתם לכם
it must be yours

חלה
ראשית עריסותיכם
it must be your dough

מצה
לחם עוני

והיה באכלכם מלחם הארץ

גזירה שוה

10 The Mishnah continues:
 של תרומה טהורה לא יטול
 ואם נטל כשר
 An Esrog of תרומה that is טהור should not be used, but if it was used, it is valid.
 The Gemara explains that it is Kosher because it meets both criteria:
 הרי יש בה היתר אכילה
 הרי יש בה דין ממוון
 However, לכתחלה it should not be used, because of one of the following reasons:
 - מפני שמכשירה -1
 He makes it susceptible to be מקבל טומאה - to possibly becoming טמא. Rashi explains that the Lulav was kept in water to keep it fresh, and when he takes the Esrog, it becomes wet from the Lulav.
 - מפני שמפסידה -2
 The constant handling sometimes causes it to become discolored, and people will not want to eat it.
 Trumah must be guarded to remain edible, and we may not ruin it, make it Tamei or inedible.
 =====

10

של תרומה טהורה לא יטול
 ואם נטל כשר

הרי יש בה היתר אכילה
 הרי יש בה דין ממוון

מפני שמכשירה
 לקבל טומאה
the Lulav was kept in water to keep it fresh and then the Esrog becomes wet from the Lulav

מפני שמפסידה
 constant handling sometimes causes it to become discolored

11 The Gemara continues explaining the Mishnah:
 של דמאי
 בית שמאי פוסלין
 ובית הלל מכשירין
 The Gemara explains:
 Generally, דמאי may not be eaten, and as mentioned earlier, all agree that the Esrog must have היתר אכילה to be considered לכם.
 However, בית הלל hold that it is Kosher because מאכילין את העניים ואת אכסניא דמאי
 The Chachamim allowed poor people and traveling soldiers to eat דמאי - AND
 דאי בעי מפקדו להו לנכסיה והוי עני וחזי ליה
 השתא נמי לכם קרינא ביה
 If he were to declare all his possession ownerless, thereby becoming a pauper, דמאי would be permitted for him. Therefore, even though he did not do this, but, since he CAN do this, the Esrog potentially has היתר אכילה, and is considered לכם, and therefore Kosher.

 However, בית שמאי hold it is Posul, because אין מאכילין את האכסנאים דמאי
 There is no dispensation for poor people or traveling soldiers, דמאי is forbidden to all. Therefore, דמאי has no היתר אכילה - is not לכם - and therefore Posul.
 =====

11

של דמאי

בית שמאי פוסלין
 לפי שאין בה היתר אכילה

בית הלל מכשירין
 מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי

דאי בעי מפקדו להו לנכסיה והוי עני וחזי ליה
 השתא נמי לכם קרינא ביה

אין מאכילין את העניים דמאי ואת אכסניא דמאי

12 של מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר
 An Esrog of שני מעשר in Jerusalem should not be used but if it was used, it's Kosher.
 The reasons are the same as for תרומה טהורה.
 However, the Gemara points out
 - הא מני רבנן היא
 The Mishnah follows the opinion of the רבנן who hold
 - מעשר שני ממון הדיוט
 It belongs to the person - therefore, it is Kosher.
 However, according to רבי מאיר who holds
 - מעשר שני ממון גבוה
 It does not belong to the person - it is Posul.

This is actually the statement of ר' אסי on Amud Aleph
 אמר ר' אסי
 אתרוג של מעשר שני
 לדברי רבי מאיר
 אין אדם יוצא בו ידי חובתו ביו"ט
 לדברי חכמים
 אדם יוצא בו ידי חובתו ביו"ט
 =====

12 של מעשר שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר

רבנן	ר' מאיר
מעשר שני	מעשר שני
ממון הדיוט	ממון גבוה

אמר ר' אסי
 אתרוג של מעשר שני

לדברי חכמים	לדברי רבי מאיר
אדם יוצא בו	אין אדם יוצא בו
ידי חובתו ביו"ט	ידי חובתו ביו"ט

13 The Gemara now discusses the physical blemishes mentioned in the משנה.
 עלתה חזיית על רובו פסול
 עלתה חזיית על מיעוטו כשר
 If there were boils on the majority of the Esrog it is Posul - If the boils are on the minority of the אתרוג, it is Kosher.
 The Gemara qualifies the last Halachah:
 ל"ש אלא במקום אחד
 אבל בשנים ושלושה מקומות
 הוה ליה כמנומר ופסול
 If the חזיית was on the minority of the אתרוג, it is Kosher only if the boils were in one area. But if they were in spread out in several places, it's like a spotted אתרוג and פסול.
 אמר רבא ועל חוטמו ואפילו במשהו נמי פסול
 If the boil was on the nose of the אתרוג, even if it was very small, it is פסול, because it is immediately noticeable.
 =====

13

עלתה חזיית על מיעוטו כשר	עלתה חזיית על רובו פסול
--------------------------	-------------------------

א"ש אלא במקום אחד
 אבל בשנים ושלושה מקומות
 הוה ליה כמנומר ופסול

אמר רבא ועל חוטמו ואפילו במשהו נמי פסול

14 נטלה פטמתו פסול
נטל עוקצו כשר
If the פטם was removed it is invalid. If the stem was removed it is Kosher.

Regarding the top of the Esrog, ר' יצחק בן אלעזר taught a ברייתא that read נטלה בוכנתו, its pestle was removed. Rashi says this refers to the stem of the פטם that is shaped like a pestle.

As the M'forshim explain;

If only the שושנתא - the bud was removed it is Kosher.

If the דד - the stem of the bud was also removed it is Posul.

However, the stem at the bottom of the Esrog, even if completely removed, it is Kosher.

=====

14

נטלה פטמתו פסול
נטל עוקצו כשר

ברייתא
נטלה בוכנתו
the stem of the פטמה
that is shaped
like a pestle

If only the שושנתא
was removed it is Kosher

15 פסול is אתרוג - a peeled פסול.
The Gemara clarifies that the Mishnah is speaking of במקצתה - where it is partially peeled - in several places, and as Rashi says; פסול דמומר הוא - it is Posul because it appears spotted. However,

אמר רבא האי אתרוגא דאגליד כאהינא סומקא כשרה

If it was completely peeled - בכולה - it is Kosher, even if it became discolored, and is like a red date.

=====

15

נקלף פסול
a peeled אתרוג is פסול

אמר רבא
האי אתרוגא דאגליד כאהינא סומקא
כשרה

If it was completely peeled it is Kosher
even if it became discolored, and is like a red date